

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

1268. Staszic Stanisław, część rękopisu dzieła O Statystyce Polski rzut wiadomości z r. 1807.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська наукова
бібліотека
ім. В. Стефаника
АН УРСР

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Фав. 1268

Зак. 3058-4000

VIII. C. 47

N° 1268

- Toruński
 6. Kaliski
 2. Iniermieński
 7. Lisiecki z mianem urzędowym
 8. Łęczycki
 9. Rawski
 10. Brzeźno-Kijowski
 9. Inowrocławski z mianem Dobynski
 11. Słucki
 12. Marowski
 14. Malborski
 5. Poleski
 13. Grawowski
 14. Lubowski
 8. Lubelski
 6. Sodercki
 4. Chatański z mianem
 Pułki
 Botki
 Sodołki
 Wotyński
 Bractowski
 Kijowski
 Wilski
 Trocki

Имуды

Новогородки

Брянск-Литавскы.

Кирилли & Брауншвейн - Могилевски

Минтаевки

Витебски

Полочки

Ингланды.

Курландыя.

Курно. Школыни.

К. К. 313/28

Staryca,

1.

Prut Wiadomości O Statystyce Polski

Rozległość Polskiej ziemi topograficznie
uwarana

Polska z Litwą w swej rozległości, iak była
roku 1742, kry między 38. i 50 stopniemi
Długosi; a 48 i 26 szerokości. Zabiera oko-
ło 21 tysięcy mil kwadratowych, czyli 120
millionów morgów, w których 20 mil na sto-
pien, a na mile w tok Chetmiński
141 kawał wtoka ma 33 morgów, a morg
300 puctow, puct 6 stopni paryżskich.

Lima porzpolicie zabiera 5 miarę
Lato Wiosna i Jesień w r. Wnaw wie-
kierim mrozy bywają między 16 i 24
w średnim zimie między 10 i 16. Lata naj-
większe upały do 26 stopni dochodzą.

Granice kraj ten ma naturalne od
Zachodu pasmo gór wychodzących z Karpat-
tow, a ciągnące się przez Śląsk; od
północia wielki górbiet Karpatów

przypisujemy aż do morza Czarnego; Od
północy morze Prastękie; a między tem
morzem i Czarnym jest rzeka Dniepr
i polskie bagna które wron umocnie
wypada przez fortce, lub przez polskie
okopy.

Stosownie do twierdzeń tych Woiewodztw
może być ta liczba podzielona na 32

Departamenta (biste tu myślisz uro-
naje Crackiego) Pomorskie ^(wobrotu) Kalużkie,

Gnieźnieńskie ^(wobrotu) (rabara mil 875

Liewadka z ziemią Wieluńska 400 w obrotu

Łęczyckie ----- 175 _{mil}

Raszkie ----- 180 _{mil}

Brzeskie Kujawskie ----- 135 _{mil}

Żurowski Łaski z ziemią do ----- 175 w obrotu

Płockie ^{brzyńska} ----- 120 w obrotu

Macowickie ----- 160 _{mil}

Malborskie ----- 120 w obrotu.

Pomorskie ----- 330 w obrotu

Krawcówskie z Orzyciemi 1650 w Galii i Pol
Natorem

Sandomierskie z Radomskim 950. na Polsce

Lubelskie ----- 455 _{mil}

- Podlaska ----- 250 w Pol.
- ziemia Cheturska - 250 w Pol.
- Ruskie ----- 1125 w Galii Austruy
- Przemyśl ----- 200 w Gal.
- Podolski ----- 528 w Gal. w Gal. w Gal. w Gal.
- Wotynie ----- 1296 -----
- Przemyśl ----- 900 -----
- Kijowski ----- 1500 w Ros.
- Wileński ----- 1350 w R.
- Truskawski ----- 1050 w R.
- Zmudaki ----- 700 w R.
- Nowogródki ----- 900 w R.
- Breszka Litewska z Pińskimi 1200 w Rosyji
- Miniska z Przemyskiem i Mo- 1950 w Rosyji
- Msinskie ^{ryjskie} ----- 750 w R.
- Witebskie ----- 750 w R.
- Potocki ----- 1000 w R.
- Inflantski ----- 240 w R.
- Jeruzalimski
- Księstwo Kurlandzkie - Do Rosyji

Departamenta w Przewodnie
 w Krainie zapadnych
 Z tych cała Wielko-Polska i cała
 Litwa to jest: Poznański, Kaliski, Gniez-
 nowski, Świdawski ziemia Wielkopolska,
 Łęczycki, Rawski, Kozłowski - Kujawski,
 Inowrocławski ziemia Dobrzyński,
 Płocki, Mławski, Chełmiński,
 Malborski, Pomorski, Podlaski, Wi-
 lenski, Trocki, Łódzki, Nowogrod-
 ski, Burski - Litewski, Pińsk, Miński,
 Przemyski i Moryński Powiat, Mści-
 słowski, Witebski, są w samych
 pułkach nowsi nasze, zgotowane morze
 od północy, od morza - Białegockiego
 we wysłankach tych Departamentach
 tylko same ziemie zamieszkiwane
 goni: Kraje wiedeńskie zapadłe, pułki
 ledwo kilkanaście stop od poroju morza wy-
 nieszona tylko w Departamentach Inflant-
 skim, Potockim wstąpiwszy nektonem,
 węgorki. Przeciwnie Sandomierski, Lub-
 ski, Krakowski, ziemia Chełmska, Rzeski

Bełskie Podolskie, Wołyńskie Kwa-
 Tawskie Kiewskie Liżew Krainach
 gornystych; maizych; naywieszej g-
 ny Pomorskie.

W Departamentach krajach
 w rowniach cat. t. to ziemi jest po-
 mietnie; niedawno rnowa wydobyte;
 składa się z piasków i żglin. W nie-
 dzie wydania żyto w rnowny wsi
 nodra porowice. W rnowny ziemi
 tych departamentow rnowydzisz
 kwasztyu; wie led duresw. Kopalny
 i blatniste rudy zelaza. Te w Mo-
 ryszkim sa naywieszej dobywane;
 rnowydzisz sie takie żgliny do far-
 bowani rnowywasami bydr mozace.

Departamenta w Krainach
 gornystych.

W Woiewodstwach rnow krajach
 w Krainach gornystych takie sa po-
 drzaty: w Sandomierskim Pradom-
 skim

w Obwincimskim, Zatorskim, i w
 znaczny części Woiewodztwa Krakow-
 skiego, to jest od uścia Pilicy, aż do
 Wisły pod Krakowem, wrystkie
 te kraie składają się z gór pomor-
 skich, i z gór orczych, Muszany i t
 z wapnem, przede maie pola bardzo
 urodzajne, w sobie zboia i rzęgiłney
 wprzenie. Pod temi zaś pomorskimi
 i orczykami warstami rozaydują się
 gtebiey góry osiadłe czyli piworotne
 - warstwe. Te są bardzo bogate w cęty
 tym Kraiu nieprzerwanie na kilka
 dni siat mił na Kopalnie zelaza, ruda
 dy żelazney, w miedzi stow w gabrow
 czyli żynki, w srebrze, z krotkimi mi-
^{nie}szkociami stoto. Równie w cęty
 tym Kraiu miostwo Kopalnie żelaza
 Przewodtry pod Krakowem. Wiste za-
 cynaia się ca rze, wyra karpackie góry
 które tu stad wzd temi sto mił mił ma-
 ga, a wreszcie aż do granie Weziarskich
 do 10 do 15 mił rozaymnia i składają części

Województwa Krakowskiego i Wojewód-
ztw Ruskich. —

Od Krakowa zawieszony wzdłuż Tur podgórnego
Karpatów, aż do Muktan i Wołody ciągną
się nieprzerwane Kopalnie Sól i Wawry
ki; lierne Kopalnie Siarki i żelazna wód-
sianowyste, skatol, węgle i kopalnia
żelaza, gipsy i skatol. Wyrostki górska
tu Karpatów wznosi się do 1300 sążni
Województwa Lubelskiej, Chetnkiej, Pretkiej,
Podolskiej, Wołyńskiej, Bzactawskiej, są gó-
rzyste. Ich wyrostki najwyższej do dwóch
tyśięcy stopi zachodzi. Odkryte ziemie pto-
nowa i magnezowa, są w niektórych Kraiów
Połkich, równia jak Sandonirskie i
Krakowskie, najabfitural w normastę ubo-
ra niezgodnie w przemice. Maia również
go byda piękna gatunki orobliwia Wołyń
Podole, Ukraina bodnia druchnych koni
stadu i wielkie rozatęży byda tabony.
Pospolicia grunta tak są ciężne, oranne
płonikowe iż wiele miejscach grunów nie-
cierpiał. Naturalna wódra Karcachy, Szpa-
nacy, Karcachy, Nadto w całym Podolu i Ukrainie
ziemia pełna seletny w zupełnym podobie-
ństwie do tej, jaka ma się w Egipcie.

potrzebna może być Tatwa z Dniepru
 za pomocą kanałów z Biebrzy w
 Narew, morza z Łączy Nimeu z Wistą
 Ławna i z myśł z Łączya Pruga
 z Dniepru; Moje Tatwa stworzy swe
 wody Nawiara z A Hydrograficzna
 karta tych krajów z krytały i inne
 setne podobne, dla prostego spławu i mor
 południowych na północne i przeciwnie
 wrak z sobą potażenie za pomocą kana
 łów, za pośrednictwem niecieronych w ty
 płaszczyznach i sion płone rdania się tu
 bydi nieszczęsiami z Łączy się tedy może
 kiedyś.

Nadto potrzeba iak najpóźniej drogi robie
 nych, iakie i w rządzania się porobione w De
 partamentach wyższych, w Krakowskiem,
 w Woiewództwach Ruskich, w całym
 Pokuciu, Karpatckim, Włyczkie samy
 Departamentach krajów pTarskich
 największe rządzania się lasy rdane do
 maszynarstwa; Tatwa drzew, sprowa
 dzant do morza.

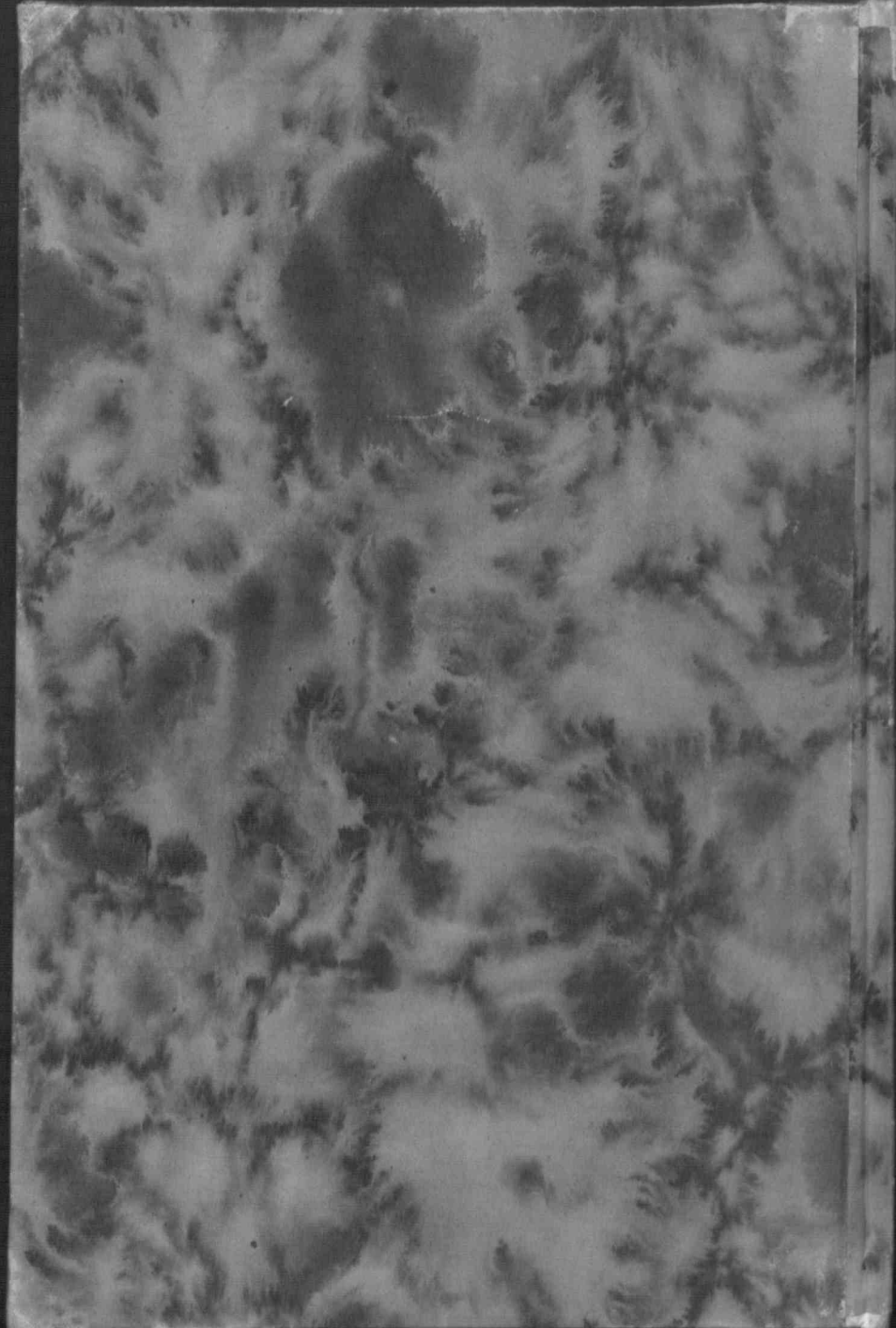
Ma usza Polska wielkie lasy w De-
 partamentach górnych, jakoto w Radom-
 skim, w Karpatach wyższych i Pokucim,
 lecz te ostatnie są potrzebne do wawo-
 nek soli. W Radomskim piec i kwi-
 ce licznym kopalsi zelaza, galmanu
 kamienne lasy uszere. W Karpatach
 jest drewna wiele zbytniego, dla niedo-
 stępnosci niępsci i braku sposobow
 wyprowadzenia do miast. Czesi puz-
 cie wychodzą na równiny z Tawem;
 czesi bywa wiyta do kwini, tam sie
 znajdajacych. —

Taka ilość zajmują miasta
 Drogi, Woda, lasy, role i laki.

W wiele wznych dobr pomiarowych porowna-
 nitych Departamentach szeregolniz z voruiawa-
 urbaryalnego, zbierane pulnie uwagi, doprowa-
 draia do takiego wniosku ogólnego: że pola or-
 ne zajmują tylko $\frac{23}{120}$; laki $\frac{2}{120}$; miurkasia
 $\frac{2}{120}$ Wody, drogi, partwirka i niewyite grun-
 ta $\frac{34}{120}$ a lasy okoto $\frac{52}{120}$.

Przy pierwszym podziale krajów Cesarstwa Austriackiego
 zabrali 2500 mil kwadratowych krajiny i tych podano
 w roku 1774 ogólnego na rok wyśiewa 230000 koron
 Właścicielstwo polski Polka cała mogła wówczas
 wyśiewać 19 milionów koron; a tak rok w rok
 tylko około 23 milionów morgów ziemi rocznie.
 To jest trochę więcej, jak wzrost wsi całej
 ziemi Polskiej zajmowały grunta orne. Na 19
 milionach koron wyśiewa rachując wrogót pięć
 niar na przętę, cała Polska 96 milionów
 koron zbiora miała na rok do kasaty Korony.
 Lecz ten stan ziemi Polskiej bardzo się zmienił, rośnie
 nie i tak się niekoniecznie zmienił stan cywilizacji w
 tym kraju. Już on ^{nie} ma nic feudalnego; ale jest wstępną
 niu cywilizacji tych narodów, w których i w idnieniu
 na monarchia, regularna konstytucja regularny
 ne swogoko i podaki rozprawdzone być powinny.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.